

Urvalsprovet i samhälle i förändring, 2022

Förhandsmaterialet

Bok: De León, Jason. (2015). *The Land of Open Graves: Living and Dying on the Migrant Trail*. Oakland, California: University of California Press.

ISBN: 9780520282759

Läs noggrant igenom alla anvisningar

Provet består av 2 delar. Provet tar 4 timmar. Du kan fördela tiden på de olika delarna hur du vill. Du kan fritt förflytta dig mellan de olika delarna under provets gång. Om någon del blir på hälft sparas den senaste versionen som ditt provsvar. Svara på alla delar.

Under provet får du öppna endast urvalsprovssystemet. Du kan planera dina svar och skriva egna anteckningar på konceptpappret. Anteckningarna på konceptpappret beaktas inte i bedömningen.

Bedömningen av urvalsprovet

Urvalsprovet består av 2 delar. Du kan få 0–14 poäng för del 1 och 0–22 poäng för del 2. Del 1 bedöms för alla som deltagit i provet och de sökande rangordnas utgående från resultatet. Del 2 bedöms endast för de 99 sökande som klarat sig bäst i del 1. Om flera sökande har samma poäng som den 99 bästa sökande, bedöms del 2 för alla dessa sökande.

Du kan bli antagen endast om du får minst 8 poäng i del 1 och minst 11 poäng i del 2. Du kan bli antagen endast om alla delar av ditt urvalsprov bedöms. Poängen för alla delar räknas ihop. De sökande som får flest poäng antas.

Del 1, uppgift 1.1

Bok: De León, Jason. (2015). *The Land of Open Graves: Living and Dying on the Migrant Trail*. Oakland, California: University of California Press.

Uppgift 1.1

Flervalsfrågor (0-6 poäng)

Välj det rätta svarsalternativet. Det finns endast ett rätt svar på varje flervalsfråga. Rätt svar ger 0,25 p., fel svar -0,25 p. och obesvarat 0 p. Det slutliga antalet poäng är dock minst 0 p. och högst 6 p.

Svarsalternativen är i slumpmässig ordningsföljd.

1. Vilken av dessa hör inte till gränskorsarnas vanliga utrustning?

1. Lim
2. Talk
- 3. Kompass**
4. Vitlök

2. Hur stor andel av migranternas kroppar förblir oidentifierade enligt södra Arizonas statistik från åren 2000–2014

1. 1/10
2. Cirka hälften
- 3. Cirka en tredjedel**
4. 75 %

3. Vad gör Grupo Beta?

1. Bevakar gränsen på Mexikos sida.
- 2. Erbjuder hjälp åt papperslösa migranter i Mexiko.**
3. Smugglar papperslösa migranter.
4. Rekryterar migranter från Ecuador.

4. Vilken av dessa kännetecknar inte strukturellt våld?

1. Det går inte att peka ut en individ som har ansvar för det.
2. Våldet upplevs ofta vara naturligt.
- 3. Våldet är slumpmässigt.**
4. Individer lider direkt av det.

5. Vilken roll spelar humorn och skämtandet i migranternas berättelser?

- 1. Humorn uttrycker motstånd mot USA:s gränspolitik.**
2. Humorn är i första hand ett sätt att dölja svaghet inför forskaren.
3. Med hjälp av humorn uttrycks macho aggression.
4. Humorn uttrycker Mexikos nationella kulturella sätt.

6. Under 2000-talets första decennium påverkades mängden gränskorsningar vid gränsen mellan USA och Mexiko mest av:

1. En operation som gjordes av departementet för inrikes säkerhet (DHS) i USA för att bekämpa människosmuggling.
- 2. Den ekonomiska lågkonjunkturen och det invandringsfientliga samhällsklimatet i USA.**

3. Arbetsmarknadsläget i Mexiko.
4. Farligheten av gränskorsningen i Sonoraöknen.

7. Vilken av följande är en viktig del av att sörja för latinamerikanska katoliker?

1. Att tvätta liket
- 2. Att se liket**
3. Att klä liket
4. Att bära liket

8. Hur stor andel av gränsen mellan USA och Mexiko var stängslad år 2012?

1. Cirka 28 %
2. Cirka 57 %
3. Cirka 37 %
- 4. Cirka 18 %**

9. Vilket av följande gäller för strategin 'Förhindrande genom avskräckning' (Prevention Through Deterrence) då det är frågan om gripande?

1. Man försöker gripa papperslösa migranter så nära gränsen som möjligt.
2. Man strävar efter att förhindra gränsövergångar fullständigt.
3. Man strävar efter att utföra gripanden vid bosättningsområden.
- 4. Man utför gripanden främst efter gränsövergång.**

10. Det är mer sannolikt för kvinnliga migranter att:

1. Följa efter manliga familjemedlemmar som flyttat tidigare.
- 2. Dö på flyttvägen då de utsätts för Sonoraöknen förhållanden.**
3. Bemöta våld på flyttvägen.
4. Bli anhållna efter gränsövergången.

11. Mängden gripanden som gjordes av gränsbevakningen vid USA:s södra gräns hade mellan åren 2000–2014:

- 1. Sjunkit med cirka 70 %**
2. Sjunkit med cirka 30 %
3. Stigit med cirka 30 %
4. Tredubblats

12. Vilket av följande påståenden angående De Leóns forskning stämmer?

1. De León intervjuade papperslösa migranternas kvinnliga släktingar, men inte kvinnliga migranter.

2. De León gick med papperslösa migranter på deras gränskorsningsresor.
3. De León hemlighöll sin identitet som forskare för gränsbevakningen.

4. De León gjorde fältarbete under fem år.

13. Vilket av följande påståenden är **fel**? Som en konsekvens av gränspolitiken

1. Korsade fler personer år 2012 gränsen olagligt för att komma till landet genom Texas än genom Arizona samma år.
2. Korsade fler personer år 2013 gränsen olagligt för att komma till landet genom Rio Grande än genom Arizona samma år.
3. Korsade fler personer år 2012 gränsen olagligt för att komma till landet genom Tucson än genom Rio Grande samma år.

4. Korsade fler personer år 2013 gränsen olagligt för att komma till landet genom Arizona än genom Rio Grande samma år.

14. Vilket av följande påståenden är **fel**? De León framför, med stöd i sina källor, att

1. Makten och förmågan att bestämma om liv och död är suveränitetens fundamentala uttryck.
2. Den suveräna myndigheten kan i undantagstillståndet vid nationalstatens gränsområden utlysa ett nödläge och upphäva det lagmässiga skyddet av individer.
3. Den suveräna statens undantagstillstånd kan råda i en domstol där migranter som är i landet utan tillstånd nekats de grundlagsmässiga rättigheter och den rättsprocess som gäller medborgare.

4. Suveräniteten uttrycks först och främst inom nationalstatens gränser i institutioner som befullmäktigats av staten, såsom domstolsväsendet eller gränsbevakningsväsendet.

15. De viktigaste skälen till utvandringen från Ecuador i slutet av 1990-talet var

1. Den ekonomiska krisen, ökningen av mängden människor som levde under fattigdomsgränsen och de ekonomiska konsekvenserna av drogkriget som fördes vid Colombias gräns.
2. Minskade exportinkomster och en minskning av de penningförsändelser som migranter skickade samt regeringens sparåtgärder.
3. Den höga inflationen, regeringens sparåtgärder och ökningen av mängden människor som levde under fattigdomsgränsen.

4. Minskningen av exportinkomster, skuldsättningen och kostnaderna för gränskriget mot Peru.

16. De León framför, med stöd i sina källor, att en otydlig förlust ('ambiguous loss') hänvisar till

1. En situation där den avlidna gränskorsarens dödsorsak inte kan utredas.
- 2. Den ovisshet angående en närståendes öde som uppstår då nekroväld tillintetgör liket.**

3. Att tillintetgörelsen av liket äventyrar möjligheten till uppståndelse och utgör ett hot mot livet efter döden.

4. Att familjemedlemmen emigrerar slutgiltigt utan möjlighet att återvända.

17. Vilket av följande påståenden är **fel**? Enligt De León

1. Syftar bort liv ('bare life') till att gränskorsarnas liv innefattas i gränspolitikens och beslutsfattningens krets och att de görs inflyttslösa inom politiken.

2. Syftar bort liv till de biologiska levnadsvillkoren eller grundfunktionerna och till att vara vid liv.

3. Omfattar bort liv både människor och djur.

4. Kan den suveräna staten producera bort liv i undantagstillstånden.

18. Enligt De León

1. Var cirka 15 % av de utvisade år 2013 från Honduras, Guatemala eller Nicaragua.

2. Var cirka 31 % av de utvisade år 2013 från Centralamerikanska länder.

3. Var cirka 31 % av de utvisade år 2013 från Central- och Sydamerikanska länder.

4. Var cirka 15 % av de utvisade år 2013 från Central- och Sydamerikanska länder.

19. Vilket av följande påståenden är **fel**? De León framför, med stöd i sina källor, att

1. Den ryska paleontologen Efremov definierade tafonomi som den forskning som undersöker hur djurens kvarlevor övergår från biosfären till litosfären.

2. De första tafonomiska forskningarna i Sonoraöknen var retrospektiva analyser av dödsorsaksutredningar från 1970- och 1980-talen.

3. Den tafonomiska forskningen på 1980-talet var fokuserad på att undersöka hur postuma processer utplånade kunskap om kultur.

4. En tafonomisk process är en politisk process där nekrovård externaliseras till naturen.

20. Vilket av följande påståenden är **fel**? De León framför, med stöd i sina källor, att

1. Undantagstillståndet begränsar sig till den suveräna statens gränsområden och domstolar.

2. Undantagstillståndet är en process där suveräna myndigheter utlyser ett nödläge genom vilket lagmässiga rättigheter återkallas samtidigt som statens makt riktas mot individer.

3. I undantagstillståndet blir migranterna föremål för den suveräna maktens gränspolitiska exklusion som neutraliserar deras förmåga att göra motstånd eller protestera.

4. Undantagstillståndet ger den suveräna staten möjligheten att motivera användningen av exceptionella åtgärder för att utestänga icke-medborgare som upplevs vara ociviliserade.

21. Vilket av följande påståenden är **fel**? Enligt De León

1. Har Pima-distriktets dödsfallsutredare från år 2000 framåt tagit emot cirka 184 avlidna årligen.

2. Var 12 % av de avlidna som Pima-distriktets dödsfallsutredare undersökte mellan åren 1990-2012 kvinnor.

3. Behandlade Pima-distriktets dödsfallsutredare mellan åren 1999-2012 i genomsnitt 163 dödsfall av personer som korsat gränsen årligen.

4. Var 23 % av de avlidna som Pima-distriktets dödsfallsutredare undersökte mellan åren 2000 - 2005 kvinnor.

22. Enligt De León var förhindrandet av illegal invandring genom avskräckning en stor del av USA:s nationella invandringspolitik

1. på 1920-talet i handlingsprogrammet Chinese Exclusion Act som gjordes för att förhindra kinesernas illegala invandring.

2. på 1920-talet för att förhindra utvisade kinesiska och östeuropeiska migranternas invandring i Sonoraöknen.

3. på 1990-talet i den strategiska planen som gjordes av myndigheten som har hand om ärenden i anslutning till invandring och medborgarskap (Immigration and Naturalization Service, INS).

4. på 1990-talet i handlingsprogrammet Operation Blockade som gjordes av myndigheten som har hand om ärenden i anslutning till invandring och medborgarskap (INS).

23. Enligt De León

1. Är biomakt, enligt Michel Foucaults definition, en mekanism genom vilken människans biologiska egenskaper blir föremål för politisk strategi.

2. Är Achille Mbembe i överensstämmelse med Foucaults definition av begreppet biomakt som förenar politik och dödande.

3. Är de abstrakta dimensionerna förnuft, sanning och frihet det viktigaste i en våldsanalys som tillämpar definitionen av nekropolitik.

4. Syftar nekrovåld till den omänskliga och våldsamma behandlingen av anhållna ickemedborgare.

24. Vilket av följande påståenden är **fel**? Då han beskriver de arkeologiska metoder han använder i sin forskning framför De León att

1. Det med platsen för gripandet menas ett ställe där människorna som tar sig över öknen överger all sin utrustning.

2. Föremålens slitagemärken användes i forskningen för att undersöka smärta och desperation.

3. Markeringen av tidshorisonten ('horizon marker'), då föremål tidsbestäms, är ett hjälpredskap för att göra en absolut tidsbestämning.

4. Det med upphämtningsställe menas ett ställe där människor som tar sig över öknen överger all sin utrustning.

Del 1, uppgifter 1.2 och 1.3

Essäfrågor på förhandsmaterialet (0-8 poäng)

Svara på frågorna kort och koncist samt i enlighet med urvalslitteraturen.

Svara tydligt och med hela, språkriktiga meningar, inte som punktuppställning. Skriv inte alternativa svar. Om du skriver alternativa svar, beaktas endast det svar som ger minst poäng i bedömningen.

Skriv dina svar på finska eller svenska. Svar som skrivs på andra språk beaktas inte i bedömningen.

Uppgift 1.2 (0-4 poäng)

Definiera 'Sonoras hybridkollektiv' (Sonoran hybrid collectif) och ge minst tre exempel på hur det påverkade Memos och Luchos gemensamma gränskorsningsförsök.

Bedömningsgrunder

Begreppet "Sonoras hybridkollektiv" baserar sig på Callon och Law's teori (0,5 p). Det bildar en helhet som försvårar odokumenterade migranternas färd så att den blir livsfarlig. Sonoras hybridkollektiv omfattar både människor och icke-människor (t.ex. djur, växtligheten, vädret, gränsstrategier, gränsvakterna) (0,5 p). Dessa aktanter står i växelverkan med varann (0,5 p) och aktörskap bildas genom denna växelverkan (0,5 p).

En av följande (0,5 p):

Begreppet hybridkollektiv avlägsnar människan från aktörskapets centrum. Sonoras hybridkollektiv är igångsatt av USA:s gränspolitik, men suddar ut politiskt ansvar genom att överföra skulden till omständigheterna. Eftersom Sonoras hybridkollektiv är i ständig rörelse kan den inte definieras eller observeras som helhet.

Tre exempel på hybridkollektivets påverkan för Memos och Luchos färd (0,5 p/exempel).

T. ex. illamående på grund av vätskeförlust; valet av rutten som ledde till fasttagande eller dess undvikande; bärbar utrustning för att övervinna svårigheter.

Uppgift 1.3 (0-4 poäng)

Hur åskådliggörs begreppet 'otydlig förlust' ('ambiguous loss') i den etnografiska beskrivningen av Maricelas fall?

Definiera först begreppet 'otydlig förlust' och beskriv dess centrala drag. (0-2 poäng)

Åskådliggör sedan begreppet i Maricelas fall med hjälp av tre etnografiska exempel. (0-2 poäng)

Bedömningsgrunder

Definierande (max. 2 p)

Otydlig förlust är enligt psykolog Pauline Boss ett begrepp som beskriver ett traumatiserande läge där de sörjande inte vet vad som hänt åt en anhörig som har försvunnit, om hen är vid liv eller död, eftersom liket inte kan hittas eller identifieras. (0,5 p.)

Otydlig förlust är den mest stressfulla formen av förlust, eftersom oklarheten över den försvunnes öde får sorgprocessen att stagnera och gör det omöjligt att avsluta. Det är ett långvarigt eller permanent läge där familjen ofta uppehåller hopp om den försvunnes återkomst. (0,5 p.)

De sörjande kan inte ordna vaka- och begravningsritualer enligt traditioner på grund av att liket saknas eller är i dålig kondition. Otydligheten fördröjer dessutom omorganisering av sociala förhållanden, eftersom det är svårt att definiera om den försvunne ännu är vid liv eller inte. (0,5 p.)

Dessutom 0,25 p per följande:

- I otydlig förlust ingår ingen dödsattest.
- Otydlig förlust är en form av oändligt nekrovåld.
- I våldsamma fall kommer gärningspersonen undan, eftersom det inte finns något lik.
- En insiktsfull eller elegant formulering (t. ex. Tydligt framhävande av begreppets psykologiska och sociala dimension)

Exemplifierande (max. 2 p)

Tre av följande exempel:

- Maricelas familjemedlemmar upplevde otydlig förlust i synnerhet innan hennes kropp hittades, när de fick höra att Maricela hade försvunnit från gruppen som gick över och inte längre fick kontakt med henne. Det var svårt för familjen att utreda Maricelas öde från Ecuador, samt för de anhöriga som själv befann sig i USA som oauktorerade migranter. Gränsbevakningsväsendet var inte heller till hjälp i sökningen. Då De Léons grupp tillfälligtvis hittade liket var det redan illa skadat av hybridkollektivets påverkan, och det måste identifieras efter fingeravtryck, vilket även tog sin tid.
- Då Maricelas kropp nådde Ecuador var förruttnelseprocessen redan långt avancerad. Från den katolska trons synpunkt medförde detta två slags negativa påverkan. För det första anses ett förstört eller ofullständigt lik vara ett hot för livet efter detta. Dessutom skulle det ha varit viktigt för de sörjande att se liket, eftersom det är ett nyckelelement i sörjandet som gör döden verklig. När kistan anlände öppnade några av de anhöriga den trots varningarna, men synen var fruktansvärd, och familjen konstaterade att kroppen inte kunde kläs och sminkas traditionsenligt för begravningen. Kroppen kunde dock begravas, och även själva begravningsplatsen hjälpte sorgprocessen något, jämfört med att kroppen aldrig skulle ha blivit funnen.
- På grund av likets förfallna läge trodde vissa familjemedlemmar inte att det var Maricela ens efter att ha sett kroppen, utan hoppades fortfarande att hon skulle

återvända. Bilderna som De Léon tog av kroppen då den hittades, när den ännu kunde identifieras bättre, hade dock en väsentlig betydelse för att familjemedlemmarna kunde komma vidare i sitt sörjande.

- Kroppens förfallenhet och ovissheten om omständigheterna kring Maricelas försvinnande förorsakade även att de anhöriga föreställde sig hemska saker och former av nekrovård som Maricela möjligtvis hade utsatts för. Bilderna av kroppen i bättre kondition samt De Léons attest t.ex. om att gamarna inte ännu hade rört den lugnade ner Maricelas familj något.
- Alla Maricelas anhöriga, i synnerhet hennes make och barn, plågades länge av den trauma som hennes försvinnande förorsakade. Särskilt Maricelas två äldre barn har haft svårt att förstå och acceptera deras mammas död. Också Maricelas svägerska Vanessa har haft återkommande drömmar där Maricela är vid liv, kidnappas osv.
- Ovissheten kring Maricelas bortgång har försvårat omorganiserandet av familjeförhållanden. Familjemedlemmarna (särskilt svägerskan och barnens storföräldrar) försöker tjäna som moderssurrogat, och barnen försöker lära sig att leva utan mor.

Dessutom 0,25 p per t.ex. följande:

- definiering av etnografisk forskning
- det spanska begreppet för personer försvunna i Sonoraöknen är "desaparecidos"
- i Maricelas fall hade otydlig förlust vidsträckt påverkan eftersom hennes anhöriga bodde på flera kontinenter

Del 2

Materialen publiceras ej på grund av upphovsrätt.

Du kan få 0–22 poäng för del 2.

Svara på frågorna kort och koncist samt i enlighet med materialet. Kontrollera noggrant att du svarar på varje fråga utgående från rätt material.

Svara tydligt och med hela, språkriktiga meningar, inte som punktuppställning.

Skriv inte alternativa svar. Om du skriver alternativa svar, beaktas endast det svar som ger minst poäng i bedömningen.

Skriv dina svar på finska eller svenska. Svar som skrivs på andra språk beaktas inte i bedömningen.

Uppgift 2.1a (0-4 poäng)

a) Jämför utdragen ur Finlands äktenskapslag från 1929 och ur den äktenskapslag som just nu är i kraft. Hurudana skillnader upptäcker du i lagarnas innehåll? (0-4 p., 2 000 tecken)

I svaret behövs ingen annan information än vad som framkommer i texterna och poäng ges ej för att presentera annan information. Som information: år 1929 var åldersgränsen för myndighet 21 år, år 1976 sänktes den till 18 år. Materialet är som pdf-fil. (källa: Finlex).

Äktenskapslag 234/1929 – Uppdaterad lagstiftning – FINLEX §1–9 och § 24–27

Äktenskapslag 234/1929 – Ursprungliga författningar – FINLEX §1–20 och § 67–79

Bedömningsgrunder

Följande observationer gav 0,25 p var:

- religionssamfund eller kyrklig/borgerlig vigsel nämns inte längre
- möjligheten att erhålla undantagslov av republikens president har fallit bort
- nämmandet av likställdheten mellan makarna har tillagts i lagen
- lagens språk har blivit könsneutralt (makar och personer i stället för kvinnor och män) *eller* samkönade äktenskap har blivit möjliga
- omvandlandet av registrerat partnerskap till äktenskap har tillagts i lagen
- olikt behandlande av könen i lagen 1929 rörande ingående i äktenskap, äktenskapsålder och trolovningsbrytande (ett exempel räcker)
- den juridiska betydelsen av trolovning (eller t.ex. rätt till skadeersättning) har fallit bort
- lysning till äktenskap har fallit bort *eller* har omvandlats till prövning av hinder mot äktenskap
- den nuvarande lagstiftningen kräver myndighet, medan lagen 1929 möjliggjorde att en minderårig kunde ingå i äktenskap (med särskilt tillstånd)
- äktenskapshindren har förändrats mellan lagarna
- nämmandet av en förändring i äktenskapshindren
- återgång av äktenskap var möjlig enligt lagen 1929 *eller* äktenskapsskillnad utan betänketid är möjlig enligt den nya lagstiftningen
- äktenskapsskillnad har underlättats *eller* äktenskapsskillnad kräver inte längre orsak eller skuldbärande
- nämmandet av någon orsak som berättigade äktenskapsskillnad enligt lagen 1929
- enligt den nuvarande lagstiftningen är det möjligt att ingå i nytt äktenskap genast efter äktenskapsskillnad
- förändringar mellan lagen rörande avvittring av egendom eller rätt till underhåll efter äktenskapsupplösning

Dessutom kunde övriga bra observationer samt ett tydligt framfört svar ge 0,25 p.

Uppgift 2.1b (0-3 poäng)

b) Analysera det finska samhällets förändring med hjälp av förändringarna i äktenskapslagen. Beskriv hur samhällets förändringar syns i lagstiftningen med hjälp av exempel ur utdragen. (0-3 p., 2 000 tecken)

I svaret behövs ingen annan information än vad som framkommer i texterna och poäng ges ej för att presentera annan information. Som information: år 1929 var åldersgränsen för myndighet 21 år, år 1976 sänktes den till 18 år. Materialet är som pdf-fil. (källa: Finlex).

Äktenskapslag 234/1929 – Uppdaterad lagstiftning – FINLEX §1–9 och § 24–27

Äktenskapslag 234/1929 – Ursprungliga författningar – FINLEX §1–20 och § 67–79

Bedömningsgrunder

Följande observationer gav 0,25 p var:

- presidentens förändrade ställning
- förminskad betydelse av religion eller kyrkan
 - ett exempel ur lagstiftningen, t.ex. kyrklig vigsel, lysning i kyrkan
- förändrad ställning av samkönade par / homosexualitet / minoriteter
 - ett exempel ur lagstiftningen, t.ex. samkönade äktenskap, homosexualitet var tidigare en grund för äktenskapsskillnad
- betonandet av barnskydd / barnens självbestämmanderätt
 - ett exempel ur lagstiftningen: förändring rörande åldersgräns
- likställdhet mellan könen *eller* förbättrandet av kvinnornas ställning
 - ett exempel ur lagstiftningen: enhetliga åldersgränser, nämmandet av makarnas likställdhet, språkförändring till make
- attityden gällande sjukdom och handikapp har förändrats / eugeniskt tänkande har förminskat
 - ett exempel ur lagstiftningen: sjukdomar och handikapp är inte längre äktenskapshinder eller grund för äktenskapsskillnad
- förändring i äktenskapets samhälleliga ställning / äktenskap är till en större grad en privatsak eller ett beslut mellan individer / äktenskapsskillnad har blivit sedvanligare och normaliserats
 - ett exempel ur lagstiftningen, t.ex.: äktenskapsskillnad kräver ingen grund, trolovning har ingen juridisk betydelse, lysning har fallit bort
- förändrade attityder gällande utomäktenskaplig (hetero)sexualitet

- ett exempel ur lagstiftningen, t.ex.: "hor" som en tidigare grund för äktenskapsskillnad, författningar gällande trolovningsbrytande, nödvändigheten av minderårig äktenskap

För svar i punktuppställning avdrogs 0,25 p.

Uppgift 2.2 (0-4 poäng)

Graferna anger, i procent, andelen kvinnor och män i de nationella parlamenten i den Europeiska unionens medlemsländer (eller i parlamentens underhus i länder med två kammare, graf 1) samt andelen kvinnor och män bland medlemsländernas representanter i Europaparlamentet (graf 2) år 2021. Jämför andelen kvinnor och män utgående från graferna. Nämn också i vilka länder skillnaderna mellan andelen kvinnor och män är störst, och i vilka den är minst. Procenttal nämns ej i svaret. I svaret behövs ingen annan information än vad som framkommer i texterna och poäng ges ej för att presentera annan information. (0-4 p., 2 000 tecken)

Källan till graferna: EIGE's Gender Statistics Database

Förklaring av symbolerna:

grön: män, gul: kvinnor

EU28: medeltalet bland den Europeiska unionens länder

BE: Belgien, BG: Bulgarien, CZ: Tjeckien, DK: Danmark, DE: Tyskland, EE: Estland, IE: Irland, EL: Grekland, ES: Spanien, FR: Frankrike, HR: Kroatien, IT: Italien, CY: Cypern, LV: Lettland, LT: Litauen, LU: Luxemburg, HU: Ungern, MT: Malta, NL: Nederländerna, AT: Österrike, PL: Polen, PT: Portugal, RO: Rumänien, SI: Slovenien, SK: Slovakien, FI: Finland, SE: Sverige

Graf 1: Andelen kvinnor och män i de nationella parlamenten/parlamentens underhus i den Europeiska unionens medlemsländer

Graf 2: Andelen kvinnor och män bland medlemsländernas representanter i Europaparlamentet

Bedömningsgrunder

Följande observationer gav 0,25 p var:

- Europaparlamentet: största skillnaden mellan kvinnor och män i Cyperns grupp
- Europaparlamentet: minsta skillnaden mellan kvinnor och män i Danmarks, Litauens, Luxemburgs och Sloveniens grupper (ett exempel räckte)
- nationella parlament: största skillnaden mellan kvinnor och män i Ungern (Cypern och Malta ligger nära, de accepterades också som exempel)
- nationella parlament: minsta skillnaden mellan kvinnor och män i Sverige
- genomsnittligt mera män i Europaparlamentet
- genomsnittligt mera män i nationella parlament

- skillnaden mellan kvinnor och män var mindre i Europaparlamentet / större i nationella parlament
- Cyperns representanter i Europaparlamentet var endast män
- alla nationella parlament har kvinnor
- vissa länder i Europaparlamentet har kvinnomajoritet (Finland och Sverige)
- vissa länder i Europaparlamentet har lika många kvinnliga och manliga representanter (fyra länder)
- inget nationellt parlament har lika många kvinnliga och manliga representanter
- alla nationella parlament har manlig majoritet / kvinnlig minoritet
- större variationsbredd mellan andelen kvinnor och män bland medlemsländernas representanter i Europaparlamentet än bland medlemsländernas nationella parlament
- jämförelse mellan andelen kvinnor och män i ett enskilda lands nationella parlament och i Europaparlamentet

Dessutom kunde övriga bra observationer samt ett tydligt framfört svar som fokuserade på uppgiftens teman ge 0,25 p. För svar i punktuppställning eller framförandet av bara procenttal utan förklaring om vilken andel var minst och störst avdrogs 0,25 p.

Uppgift 2.3 (0-8 poäng)

Jämför, utgående från textutdragen, hur de evakuerade karelarna togs emot på Finlands svenskspråkiga områden efter vinterkriget år 1940 och under åren 1944–1945. Vad var liknande, vad var olikt? Iaktta också vad som var typiskt för hur förflyttad befolkning togs emot i Finland i allmänhet.

I svaret behövs ingen annan information än vad som framkommer i texterna och poäng ges ej för att presentera annan information.

Maximal längd för svaret är 4 000 tecken.

Textutdragen är ur verket:

Roselius, Aapo, Tuomas Tepora, och Tobias Pettersson. *Kampen om den svenska jorden: karelarna i Finlands svenskspråkiga områden 1940–1950*. Helsingfors: S & S, 2020.

De är insamlade ur följande kapitel:

- Den kareliavänliga rörelsen
- ”Vi måste bli annorlunda”
- Främlingsinvasionen
- Den karelska ockupationen av Österbotten 1945–1946

Bedömningsgrunder

Ett bra svar är tydligt och flytande. I enlighet med uppdraget fokuserar det på jämförelser mellan vad som var likt och olik mellan tidpunkterna. Ur svaret måste även framkomma vad som var allmänt i övrighet i Finland. En tydlig jämförelse gav 0,25–0,5 p och en välstrukturerad helhet 0,25 p.

Väsentliga teman i texten som diskuterats bra i svaren gav följande poäng: den positiva inställningen till karelarna och dess bortvisnande i praktiken (0,5 p); bosättning (0,5 p), språkproblem (0,5 p) och andrafiering (arbetskygghet & snyltande) (0,5 p) under båda tidpunkterna; hårdnande attityder och skarpa motsatsförhållanden (0,5 p); diskriminering och rasism (religion, etnicitet, lösdriveri) (0,5 p); språkfrågan som politiserare av problemen (0,5 p). Dessutom gav preciserande eller övriga observationer i enlighet med uppdraget à 0,25 p.

Uppgift 2.4 (0-3 p.)

Analysera bilderna ur perspektivet av hur individens upplevelse av evakueringsresan visar sig i dem.

Bilderna 1-3, SA-kuva:s arkiv.

I svaret behövs ingen annan information än vad som framkommer i texterna och poäng ges ej för att presentera annan information.

Maximal längd för svaret är 1 500 tecken.

Bild 1. Barn evakueras under bombhotet i Helsingfors 1939. SA-kuva.

Bild 2. Evakuerad karelsk befolkning i Kotka 1939. SA-Kuva.

Bild 3. Evakuerad karelsk befolkning i Filpula (finska: Vilppula). SA-Kuva.

Bedömningsgrunder

Ett bra svar fokuserar i enlighet med uppdraget på att analysera bilderna ur den synvinkeln hur individernas erfarenheter av evakeringen avspeglas. Följande tolkningar gav delpoäng à 0,25 p. Dessutom kunde övriga bra observationer ge delpoäng. Tolkningarna kunde omfatta flera bilder, men för var observation tilldelades poäng bara en gång.

I flera bilder:

- Osäkerhet, ovisshet och fruktan över framtiden
- Förlust
- Tillfällighet, rotlöshet
- Samhörighet

Bild 1.

- Barnens förvirring
- Nyfikenhet (i fotograferingssituationen, barnen eller publiken)
- Föräldrarnas omsorg

- Barnen som ansiktet för evakuering och kriget (publiken)
- Sökandet av trygghet i syskonen, bekanta leksaker

Bild 2.

- Trånghet, bristande privatliv
- Ungdomens ensamhet
- Långvarighet
- Irritation, förtrytelse, sorg, oro

Bild 3.

- Omsorg, hjälp
- Utsatthet, hjälplöshet
- Utmattande resa (för åldringarna), trötthet
- Ansvar för sina medmänniskor